

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 94 (2958) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 április 28

Heves légicsaták folynak Murmanszk felett

Murmanszk kikötőjére és hajógyárára szüntelenül hullnak a bombák.
Burmában tovább tart a szövetséges csapatok felbomlása

Roosevelt rádióbeszédet intéz az Egyesült Államok népéhez

Amsterdamból jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: Az angol hírdóla jelentése szerint hivatalos helyről közölték, hogy a német légi-erő kedde virradó éjjel egy keletangliai várost támadott és támadásaival tekintélyes kárt okozott.

Heisinkiből jelentik: (B. T.) A keleti harctér legészakibb szakaszán, Murmanszk felett heves légi csaták folynak. Német hírek szerint Murmanszk kikötőjére és hajógyáraira szüntelenül hullanak a bombák.

Berlinből érkezett jelentés szerint Burmában a Sittang és Biavati tó völgyében a szövetséges csapatok felbomlása tovább tart. A rendkívül heves és véres harcok középpontja Mandalay tartományban Meitilla város volt, amelyet a japánok vasárnap este elfoglaltak. Hétfőn délben elérték Mahraing helységet. A londoni rádió hétfőn este jelentette, hogy a szövetséges csapatok helyzete Burmában lényegesen rosszabbodott. Egyébként ezen a részen nagy és döntő események várhatók.

Magyar megszálló csapatok élete Ukrajnában

A MTI. jelenti: A képviselőház külügyi bizottsága május hatodikán, szerdán délelőtt 11 órakor ülészik. Tárnya a külügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök tájékoztatója a külpolitikai helyzetről.

Rómából jelentik (MTI.): A Tempo című hetilap tudósítója hosszabb ideig Ukrajnában volt az ott állomásozó egyik magyar dandár körében. Leírja az ottani életet. Megállapítja, hogy Ukrajnának magyar megszállta részein élénk kereskedelem folyik. A föld gazdagsága táplálni tudja a csapatokat. A megszállók számára gyűjtött tartalék mellett mindenhol annyi élelmiszer maradt, hogy még a lakosoknak is jut. A tudósító fényképekkel egészíti ki beszámolóját, amelyeket a honvédek életéről készítet.

A Gazetta del Popolo hosszabb tudósítást közöl arról a büntető expedícióról, amelyet egy magyar kerékpáros zászlóalj hajtott végre bolsevista bandák ellen. Z. község lakosai maguk jeleztek a magyar kerékpárosoknak, hogy a vidéken bolsevista bandák garázdálkodnak. A honvéd kerékpárosok meglepetésszerűen rajtaütöttek a bolsevikieken és rövid harc árán megsemmisítették az egész csoportot. A környék lakói nem győztek hálálkodni a honvédeknek azért, hogy megszabadították őket a bolsevisták garázdálkodásaitól.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: A Német Távíratok Irodához érkezett jelentés szerint angol bombázók a 28-ra virradó éjjel megtámadták Köln lakónegyedét, kórházait, városi középületeit. Anyagi károk mellett veszteségek érték halottakban és sebesültekben a polgári lakosságot is. Eddigi jelentések szerint a

9 támadó gépet lelőttek. Német harci gépek a kedde virradó éjjel egy dél-angliai város hadipar telepeit támadták. A romboló és gyújtóbombák nagy robbanásokat és tüzeket okoztak.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: Az angol légi-erő barbár támadása Lübeck és Rostock ősrégi Hanza-városok ellen az egész német népből a legnagyobb elkeseredést és felháborodást váltott ki — írja a Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz, majd így folytatja:

— Eddig iratlan törvény volt, hogy Európa műemlékeit még a háborúban is közös kulturjavaknak tekintésék, melyekért az amerikai újjagdagok irigyelhetnek bennünket, de utánozni

Lényegesen rosszabbodott Burmában a szövetséges csapatok helyzete

Zürichbe érkezett jelentés szerint Burmában a japánok közvetlenül fenyegetik a lashiói fontos összeköttetési útát.

Berlinből jelentik (Bud. Tud.): Londoni katonai körök a burmai helyzetet igen komolyan tartják. Tauggyiss visszafoglalása jó benyomást keltett ugyan, de csak helyi veszély elhárításának tekintik, mert a fő védelmi vonalak veszélyeztetettsége tovább fokozódik. Legutóbbi csungkingi jelentések arra mutatnak, hogy a burmai helyzet jelentősen rosszabbodott. Hivatalos közlés még nem érkezett a harcokról. A különböző szakaszokról jövő hírekből azonban kitűnik, hogy a japánoknak sikerült a Sittang folyó mentén északi irányban tovább haladniuk és elérték a Mandalaytól 120 kilométerre lévő egyik fontos helységet. Itt rendkívül heves harc tom-

képtelenek. Ugylátszik, hogy Anglia az európai humanizmus legnemesebb hagyományait jelentő alepelveket el akarja árulni. Am legyen. Ha Anglia továbbra is a nagyértékű német emlékeken akar bosszút állani, úgy legyen elkészülve arra, hogy Európa régi öröksége ellen elkövetett árulásáért keserűen meglakol.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: Mint a véderő főparancsnoksága közli, német zuhanó bombázók a kedde virradó éjjel ismét támadást intéztek az Egyiptom nyugati határán lévő brit anyagraktárak ellen. A sivatagi vasútvonal végállomásán vesztelő tehervonatokat több telitalálat érte. A németek támadásai egész éjjelig tartottak és igen jó eredménnyel végződtek. A brit csapatok anyagraktáraiban tüzek keletkeztek. Az egyik solumi üzemanyagraktárban nagy tűz ütött ki. A német gépek kedde virradó éjjel támadták Tobruk kikötőberendezéseit. A kikötő belső területén nagy tüzek keletkeztek.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: Mint a véderő főparancsnoksága kiegészítésként jelenti, a britek eddig beérkezett jelentés szerint 24 óra alatt 41 gépet veszítettek. Hétfőn 18 gép pusztult el, a kedde virradó éjjel pedig a német éjjeli vadászok és a légvédelmi tüzérség további 23 brit bombázót lelőtt. 28 brit gép közül 18 a Köln ellen végrehajtott éjszakai támadás során semmisült meg.

bol. Az angol és kínai csapatok szám- szerűen nagy túlsúlyban lévő japán hadak ellen küzdenek.

Washingtonból jelentik, hogy Roosevelt ma este a rádióban beszédet intéz az Egyesült Államok népéhez.

Ankarából jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: Buhr szolgálatonkívüli vezérőrnagy hétfőn reggel 9 órakor Isztanbulból Ankarába érkezett. Délben a német nagykövetségen bemutatották a vezérőrnagynak a német sajtó képviselőit. Buhr vezérőrnagy a világháborúban a kaukázusi arcvonalon egy török hadosztály parancsnoka volt. Most a török hadsereg meghívására érkezett Ankarába. Hétfőn délután fogadta őt Csakmak tábornagy és Gündüs, a vezérkar helyettes főnöke

Nagyvárad tavasz 1942-ben

Írta: MOLNAR JANOS apátkanonok

Nagy érthetlenség a világ. Fel-fordulás mindenfelé. Még az időjárás is belefekszik idegekreható szeszélyeivel a nagy kavargásba. Imitt-amott kikénszerezett zöld levelek vagy hideg szélből dedergő virágok megtorpanva nyujtanak némi örömet a várakozásban már türelmetlen embereknek s mintha maguk is együtt-éreznének a szenvedőkkel, akiknek a történelmi idők nehéz sorsára kellett jutniok. A nehezen bontakozó természet nem nyitja meg énekes madárkánk torkát s a vándormadarak üdvözlete helyett gépmadarak félelmetes bűgásától hangos a levegő.

Nagyváradon azonban tavasz van. A természet minden macakcsága ellenére olyan tavasz van, amely értékben messze meghaladja a legszebb virágzásnak és üde zöldülésnek legvérmesebb ígéreiteit is. Itt a magyar lelkekben indult meg a tavasz, amely pattanásig feszítheti azokat a rügyeket, amelyekből még nagyobb lendület nyerhet a városi élet. Minden magyar életnek csak az az igazi tavasza, amely a történelmi erőknél újrafakadását mutatja. Meghal az a nemzet, amely idegen virágzás bódító illatát szívja. És gazdag életre hivatott az a nemzet, amely saját portáján az ugarolást úgy tudja végezni, hogy a föld megérezze a gazda kezének hozzáértését és érlelőbe vigye a minden történelmi próbát kiállott régi gyümölcsöket.

Nagyvárad magára talált. Nagyszerű történelmi multjának televényes talaján indított derekas munkát, hogy megidézze azt a szellemet, amely életrehívását eszközölte, évszázadokon keresztül lelkesítette s ebből merített erőt az európai kelet és nyugat peremén hűen megállani az őrségen, hogy magyar becsülettel betöltse történelmi szerepét.

Végleges összeállításban látva azt a programot, amelyet a város vezetősége a közönség rendelkezésére bocsát pontos tájékoztatóként, szinte vakmerőségnek tetszik, hogy golgotátjáró magyarságot ünnepi fénybe von s a hétköznap robotjából is kiemel egy héten át. Ez a bizottság pompás munkát végzett az előkészítésben, amely méltó a város történelmi multjához és nagy alapítójának szelleméhez. Megérti a város vezetősége, hogy magyarnak lenni még a keserves kifosztottság után sem jelentheti azt, hogy belebámészkodjunk a reménytelenség sötétjébe, hanem éppen ez az idő követeli az elmerülést a magyar lelkeségbe, amely egyedüli és megbízható erejét adhatja a jobb jövő tempójának. A régi gyökérzetet bontogatja indulásba a váradi tavasz, amelytől mérgezten zár-

ta el az életetadó levegőt valami idegenszerűség.

Ennek a városnak ezzel a tartalmas programmal új arca lesz. És az új arc méltó lesz régi hírnevéhez. Keresztény vonások eltűntével a magyar értékek is sorvadásba mentek. Szent László városában nem élhet sorvadós életet a magyar gondolat és nem huzódhat koldusvackokba a teremtő-erőt jelentő kereszténység bomlasztó elemek miatt. Az új élet nem új pozíciókat jelent, hanem a régi magyar örökségnek visszafoglalását, hogy ide többé be ne furakodjék a szent-istváni gondolatot megérteni soha nem tudó elzsidósodott elem.

Van ennek a heti programnak különös vonása is. Nagyszerű érzéket áru el a modern idők követelményeivel szemben. Érdekes dolog, hogy a magyar megcsönkítőtságnak szomorú éjszakájában szinte gondviselés-szerűleg jöttek egymásután magyar jubiláris évfordulók, amelyek egyenesen a jobb jövő felé vezető útra állíthatják volna a magyarságot. És a jubileumok alig hozták hullámszámba a nemzeti lelket. A nemzeti lélek nem kivételes társaságok megemlékezéseiből töltözkedik. Széles néprétegekre kiterjedő emlékezésekből lélekkzik a nemzeti lélek és ha ügyes kezek megnyitják a magyar őserőnek zsilipjeit szomjas szarvasként huzódik ide minden magyar, hogy erőt igyék abból a forrásból, amelyet idők moha és rozsdája és a történelemben kalózkodó lelkiismeretlenség eldugaszolni nem volt képes. A váradi jubiláris megemlékezések mozgató erőt jelentenek mindazok számára, akik az egyetemes magyarság lelki egységében összefonódni képesek és a szent-istváni gondolatnak történelmi jelentőségét nemcsak hangoztatni, hanem megérteni is tudják.

Igy kapcsolódik Szent László városának ünnepi ritmusába Szent László egyházmegyéje is, midőn a főhatósági bölcs rendelkezés folytán minden templomában háromnapos istentisztelet keretében állítja be a tömegek lelkét a városi örömnep hangulatába. Négy vármegye magyarsága merül el a történelmi múltba a templomokon át s itt megszentelt igazsággént áll eléje a váradi vallomás, hogy Szent László szelleme és s a város a szebb magyar jövőt ettől a szellemtől várja.

Tavaszdik Nagyváradon, ahová nem kísértani jár a múlt, hanem érces harangok módjára hívja az élőket. Szent László eleven hitével és benső tisztetével fogadja az ünnepi köntösbe öltözni készülő város falai közé a Szent Jobbot és fegyvelmezt menetben kíséri körmenetben végig utcáin, hogy ezzel a magyar tisztetettel is azon a történelmi síkon álljon, amelyre az első nagy királyt mélységesen megértő Szent László, a nagy városalapító állította.

Felkivás a város közönségéhez

F. évi május hó 3-ik napján a Szent Jobb városunkba érkezik. Felkivárom a város közönségét, hogy a körmenet út-vonalán (hadapródiškola, Mezey Mihály-út, Szent László-tér, Bémer-tér, Rákóczi-út, Horthy Miklós-út, Schlauch-tér, Pázmány Péter-utca) fekvő házakat az ünnepséghez méltó módon, (szász, szőnyeg, lombfűzér, drapéria), feldíszíteni sziveskedjék.

Nagyvárad, 1942. április hó.

Dr. Soós István
polgármester.

A világháborús hadikölcsönök átértékeléséről szóló törvényjavaslat a képviselőház előtt

Kállay miniszterelnök május 6-án tájékoztatja a külpolitikai helyzetről a külügyi bizottságot

Budapestről jelentik (A képviselőház ülése): A képviselőház kedd délelőtti ülésén az 1914—18. évi hadikölcsönök rendezéséről szóló pénzügyminiszteri javaslatot tárgyalták. Az ülést 10 órakor nyitotta meg Szinnyey-Merse Jenő alelnök. Inády-Papp Elemér előadó ismertette a javaslatot. Hangoztatta, hogy az államnak mindig komoly törekvése volt a kérdés rendezése. Ezért vezették be a hadikölcsönjegyzők támogatását. Erre a célra 43 millió pengőt fordítottak 1928-tól 1940-ig. Az átértékelést rendező javaslat elsősorban a kisebb kölcsönt jegyzőket akarja kielégíteni, úgy hogy az 1000 koronát meg nem haladó jegyzést 100%-ban, a 2000 koronánál nagyobbakat 50%-ban értékeli át, az 1000 és kétezer korona közötti összegeket pedig száz pengős értékben. A javaslat

megakadályozza az üzérkedést. Csak az 1918 október 31-e előtt birtokolt hadikölcsönkötvényt értékelik át. A zsidóknak tekintendő személyeknek 5000 pengős névértékű új címletet adnak maximum az átértékelés során. Így elérhető, hogy a kisebb összegű kölcsönt jegyző személyeket nem kell származásuk igazolásával terhelni. A törvényjavaslatnak az a jelentősége, hogy a magyar állam becsületbeli kötelességének tartja ígérete teljesítését. A javaslat igazságosságra törekszik, szociális és gazdasági jellege van. Szociális, mert elsősorban a szegényebb rétegeken segít, gazdaságos, mert a valorizált összegek negyvenéves törlesztése mellett 14—14 milliót ad ki és ezzel hozzájárul a gazdasági élet fellendítéséhez.

A javaslat hozzájárul a magyar állam hitelének megerősítéséhez

Ezután Pajor Győző, imrédista képviselő emelkedett szólásra. Határozati javaslatot nyújtott be, amelyben kéri, hogy a Ház utasítsa a kormányt, vonja vissza ezt a javaslatot és a következő két szempont szerint nyújtsa be új javaslatot: 1. A megelőző világháború idejéből származó hadikölcsönök ügyét sürgetően és véglegesen zárják le. 2. A közös nemzeti megoldása érdekében a tartaléktőkénél és egyéb felgyűlt tőkénél az állam által való célszerű igénybevitelét mozdítsák elő.

Pajor után Damel Aladár, a MEP vezérszónoka következett szólásra.

Damel Aladár hangoztatta, hogy feltétlenül szükség volt már a javaslat letérjesztésére, mely évtizedek óta fájó sebeket gyógyít be és a magyar állam hitelének megerősítéséhez hozzájárul. Az, hogy az országgyűlés a legsúlyosabb időben tárgyalja ezt a javaslatot, amely a kisegisztenciák ezreit érinti, még inkább bizonyítja, hogy menővire értékelik azt az erkölcsi szempontot, amely a hadikölcsönök ügyének nyugvópontjára jutását célozza. A javaslatot elfogadja.

Tuffer Gábor, a nyilakeresztészek

vezérszónoka sajnálatosnak tartja, hogy elmulasztották a világháború és a huszas évek konjunkturális jövedelmeinek vagyondézmáját, amelyből fedezhették volna a hadikölcsönök kifizetését. A mai idők alkalmatlanok az ügy végleges rendezésére. Kifogásolja a hosszú időre szóló kifizetést. A javaslatot nem fogadja el.

Tusa Gábor, az Erdélyi Párt vezérszónoka örömeinek adott kifejezést, hogy az erdélyi kistőkések jegyzésének átértékelésére is sor kerülhet. A kis ősejegyzők jogainak figyelembevételénél a méltányosság legyen irányadó. Romániában annakidején nem történt meg a megfelelő lebélyegzés. Ezért a visszavért területen előforduló különleges eseteket figyelembe kell venni. A javaslatot elfogadja.

Csorba János a Független Kisgazda Párt vezérszónoka a javaslatot nem tartja megfelelőnek. Határozati javaslatot nyújtott be, amely a kisjegyzők számára magasabb járulékot kíván nyújtani. A javaslatot nem fogadja el. Azután Bocskay Kálmán, a kormánypart második vezérszónoka szólalt fel.

Április 30-ig meghosszabbították a fagykár bejelentésének határidejét

Budapestről jelentik: (MTI) A pénzügyminiszter utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy az 1941—42. telén fagy által okozott kár címén április végéig benyújtott adóelengedés iránti kérelmeket kivételesen rendes időben beadottaknak tekintsék és vegyék szabályszerű érdemi tárgyalás alá. Egyébként a téli fagykár bejelentésének ideje március 15-én lejárt. A felső-dunántuli mezőgazdasági kamara a nagyon hosszú tételre és elkésett tavaszra tekintettel az országos mezőgazdasági kamara útján kérte a téli fagykár bejelentésének meghosszabbítását április 30-ig.

Elkobozták Székelyhidon a Budapesti Hörsögfogó kft. készülékét

Nagyvárad. Saját tud. Különös ügyben érkezett jelentés a vármegyéhez. A Budapesti Hörsögfogó kft. — mert, ha valaki nem tudná, ilyen is létezik, — ezer hörsögfogó készüléket osztott szét Székelyhid gazdái között, azzal a megállapodással, hogy a megfogott hörsögfögő börtét bizonyos összeg ellenében beszolgáltatják a vállalatnak. A székelyhidai szorgalmasan fogták is a hörsögfögő, aminek pusztítása nemcsak jól értékesíthető bőre miatt mutatkozott előnyöknek, hanem azért is, mert a környéken elszaporodott állatok sok kárt tesznek a terményekben. Ugy látszik azonban, a hörsögfogó vállalat a fogók ezétoztásánál nem tett eleget bizonyos követelményeknek, mert a székelyhidi főszolgabíró elkoboztatta a hörsögfogókat, amiért a budapesti vállalat igazgatója panaszal fordult az alispáni hivatalhoz. A nem mindennapi ügy kivizsgálása most van folyamatban.

Vizi szakosztályt alakít a Levente Egyesület

A Levente Egyesületek Országos Központja elrendelte, hogy valamennyi levente-egyesület szervezze meg a vizi-szakosztályt is, amely a serdülőkorban levő leventék számára a viziélet testet-lelket edző örömeit köteles megteremteni. A vizi szakosztálynak csak 15 évet betöltött levente lehet tagja, a tagok kötelesek az uszás tudományát elsajátítani. Megfelelő viziteletet kell biztosítani azon vizmelletti székkellyel bíró levente-egyesületekben, amelyek megfelelő adottsággal rendelkeznek. A viziszakosztály vezetője csak a tizennyolcadik életévet betöltött oktató, ifjúvezető lehet, aki már valamely vizi leventetiszti tanfolyamot vagy vizicserkész tisztképző tanfolyamot sikerrel elvégezte. Ideiglenesen az is lehet parancsnok, aki tényleges katonai szolgálatát utázhidász, árkász, folyamőr alakulatnál teljesítette. A viziszakosztályok tagjai megismerkednek különböző esónak fajtákkal, a vizirendszettel, a viziélet egészségtanával. Magyarország vizeivel, a vízbőlmentéssel és az érdekes, változatos viziélet minden fordulatával.

Mint „Levente Hírvivő” munkatársunk jelenti a szervezési munka Nagyváradon is kezdetét vette.

Apolló Filmszínházban Ma utoljára
Sacha Guitry A szerelem gyöngyei.
Tón: Tolnay, Páger: **A nőnek minden sikerül**

Belvárosi Szerdáiig bezárólag:
A párizsi nagydíjjal kitüntetett: **„VAGYAK”**
Egy párizsi leány regénye. **Danielle Darrieux és Charles Vanel.**

Bette Davis és Charles Boyer világhírműje
Egy asszony három élete
a **CASINOBAN**
Előadások a film hosszúságára való tekintettel 3, 6, 9 órakor kezdődnek.

Amerikai „kiképző” csapatok szálltak partra Venezuelában

Német repülők tovább folytatták az Anglia elleni megtorló támadást. Amerikai parancsnokság alá helyezik az ujjélandi angolszász csapatokat

Berlinből jelentik: (NTI) A Führer főhadiszállásáról közlik. A véderő főparancsnoksága jelenti: A keleti arcvonalon helyi jellegű támadásokat hajtottunk végre. Csapatunk több ellenséges támadást és előretörést visszavertek. Lappföldön a német és finn csapatok visszaverték a bolsevisták újabb támadásait is. Az ellenséges véres veszteséget szenvedett. Több páncélost sikerült megsemmisíteni. Murmanszk vidékén német vadászok saját veszteség nélkül lelőttek 9 ellenséges előőrhajót. Erősebb német repülőkötelek hatásosan folytatták Málta bombázását. Izland közelében elsüllyesztettünk egy ellenséges előőrhajót. Erősebb német repülőkötelek a hétfőre virradó éjjel tovább folytatták megtorló támadásaikat Anglia ellen és hatásosan bombázták Bath városát. Brit bombázók a 27-re virradó éjjel megismételték megfélemlítő támadásaikat Rostock ellen. Eddigi jelentés szerint két gépet lelőttünk. (MTI.)

18 repülőgépet veszített Anglia a francia partvidék elleni hétfői támadás során

Berlinből jelentik: (NTI) Mint a véderő főparancsnoksága közli, hétfőn a déli órákban erősebb brit vadászkötelek az északnyugati megszállott francia partvidék felé próbáltak közeledni. Német vadászok a partok elérése előtt harcra kényszerítették a brit gépeket és heves légi harcokban hat ellenséges gépet lelőttek. Egy brit gépet a légelhárító ütegek lőttek le. Délután is légi harcok kelettek sor, amikor néhány brit bombázógép nagyszámú vadászgép kíséretében a partvidék felé közeledett. Ez alkalommal a német vadászok nyolc brit gépet lőttek le. Egy gépet a légelhárító tüzérség lőtt le, egy pedig kigyulladt és lezuhant. A brit légierő ezzel, az eddigi jelentések szerint, hétfőn csupán az északfranciaországi partvidéken 17 gépet veszített. (MTI.)

Amszterdamból jelentik: (NTI) A brit hírszolgálat közlése szerint a légügyi minisztérium hivatalosan közli, hogy az angol légihaderő április 27-én a németek által megszállott tengerpartok elleni támadások során két bombázót és 16 vadászgépet veszített. (MTI.)

Angol-olasz tüzérségi párbaj Cirenaikában

Berlinből jelentik: (NTI) A német légierő április 19. és 25. között 233 szovjet és 120 brit repülőgépet pusztított el. (MTI.)

Stockholmból jelentik: (NTI) Mint a Svéd Távirati Iroda közli, a svéd semlegeségi őrség figyelmeztető lövéseket adott le egy angol bombázógépre, amely svéd terület fölé repült. A gép motorhiba következtében kényszerleszállást hajtott végre. A legénységet internálták. (MTI.)

Rómából jelentik: (Stefani.) A fegyveres erők főhadiszállásának 695. közleménye: A cirenaikai arcvonal néhány szakaszán járőr és tüzérségi

párbaj fejlődött ki. Német vadászok egy egyiptomi repülőter ellen intézett támadás során 8 gépet lelőttek. A német légierő folytatta támadásait Málta-szigete ellen. Légi harcban négy angol gépet lelőttek, négy másikat súlyosan megrongáltak. A hétfőre virradó éjjel néhány brit gép bombát dobott le Catania környékére. Sem emberéletben, sem anyagiakban nem esett kár. Egy gépet lelőttünk. (MTI.)

Rooseveit szerint a szövetségeseket ma nagyobb veszély fenyegeti, mint 1914–18-ban

Buenosairesből jelentik: (NTI) *Venezuela államelnöke közölte, hogy engedélyt adott amerikai „kiképző csapatoknak” venezuelai területen való partraszállásra.* (MTI.)

Amszterdamból jelentik: (NTI) Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint a hadügyminisztérium hivatalosan közölte, hogy az ujjélandi

angol és amerikai csapatokat ezután egy amerikai tábornok főparancsnoksága alá helyezik. A hírszolgálat megjegyzi, hogy ez az első eset, amikor angol csapatok amerikai tiszti főparancsnoksága alá kerülnek. (MTI.)

Washingtonból jelentik: (OFI) A hadügyminisztérium bejelentette, hogy egy amerikai rombolót megtor-

Elsőáldozási

emlékképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható kiadóhivatalunknál.

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 15 fillér, a kisebbméretűek (14×23 cm.) ára 10 fillér.

pedóztak. A romboló elsüllyedt. (MTI.)
Stockholmból jelentik: (NTI) Washingtoni jelentés szerint Roosevelt üzenetet intézett a kongresszushoz. Üzenetében megemlékezik a többi között arról, hogy a most folyó háborúban a szövetségeseket nagyobb veszély fenyegeti, mint az 1914–18-as világháborúban. Üzenetében fontos gazdasági intézkedéseket is terjesztett a kongresszus elé. Bejelenti, hogy újabb súlyos adókat vezetnek be, megállapítják a legmagasabb árakat, lakbéréket és munkabéréket. Üzenetében biztatja a lakosságot, hogy vásároljon hadikölcsönkötvényeket. Valamennyi árucikknél, amelyben hiány mutatkozik, be fogják vezetni az adagolás rendszerét. Mindenkit le kell kötni a hitelben való vásárlástól. Elő kell mozdítani a jelzálogkölcsönök és egyéb kötelezettségek visszafizetésének lehetőségét. (MTI.)

Bevonultak a japánok a burmai Loilen városába

Tokióból jelentik: (NTI) Toyo miniszterelnök hétfőn tartott választási beszédében a többi között kijelentette, hogy a Nagyekeletáziáért folyó háború méreteit tekintve, egyedülálló a hadtörténelemben. Ez a háború azonban nemcsak Kelet-Ázsia sorsát dönti el, hanem az egész világ jövője fejlődésének irányát is. Ezt a háborút meg kell nyernünk, hogy teljesíthessük Japán küldetését. A háború a legteljesebb egységet követeli a japán nemzetől. (MTI.)

Vatikánvárosból jelentik: (OFI) Általában jól értesült körökben úgy tudják, hogy Japán szentszéki képviselője nagykövetség lett és nem követség, mint eredetileg elhatározták. Harada nagyköveti minőségben nyújtja át megbízó levelét a pápának. Erre a szertartásra hír szerint a jövő hét elején kerül sor. (MTI.)

Csungkingből jelentik: (OFI) A japán csapatok a burmai hadszíntér keleti részén bevonultak Loilen városába. (MTI.)

Madagaszkárban egyelőre még nyugalom van

Washingtonból jelentik: (Bud. Tud.) Uj-Kaledónia megszállása, mint azt kijelentették, Ausztrália védelme szempontjából vált szükségessé.

Vichyből jelentik: (NTI) A francia külügyminisztérium hétfőn közleményt adott ki, amelyben arra emlékeztet, hogy Uj-Kaledónia már 16 hónapja az elszakadás állapotában van Franciaországtól. A gaulleista elemek vállalkozásait elősegítették az anyaországgal való mindenféle összeköttetés hiánya, a külföldi rádióállomások ha-

zug állításai és a gyarmat ellátása miatt érzett aggodalom. (MTI.)

Stockholmból jelentik: (NTI) Egy angol hírszolgálati iroda közlése szerint a washingtoni külügyminisztériumban Vichynek Uj-Kaledónia megszállása elleni tiltakozásával kapcsolatban közölték, hogy az Egyesült Államok kormánya csak azokkal tárgyalhat, akik a tényleges hatalmat gyakorolják a francia gyarmathirtokok felett. (MTI.)

Vichyből jelentik: (OFI) Illetékes vichyi körök külföldi rádiók ellentétes híreivel kapcsolatban megállapítják, hogy Madagaszkárban nyugalom van. (MTI.)

Kanada megszakítja diplomáciai kapcsolatait Vichyvel

Vichyből jelentik: (NTI) A francia külügyminisztérium hétfőn közzétett közleménye arról számol be, hogy hir-

szerint a kanadai miniszterelnök be akarja jelenteni a diplomáciai kapcsolatok megszakítását Franciaországgal. Kanadának már a fegyverszünet óta nincsen képviselője Franciaországban. A diplomáciai viszony formai megszakításának ugyanolyan jellege lenne, mint a Délafrikai Unió és Franciaország közötti diplomáciai kapcsolatok megszakításának. Egy már fennálló tény megerősítéséről van szó. A dolgok folyását ez azonban semmiképpen sem változtathatja meg. (MTI.)

Cripps csalódik, ha azt hiszi, hogy látogatásával javult India helyzete

Nehru nyilatkozata a sajtó-értekezleten

Bangkokból jelentik: (Stefani.) Calcuttából jelentik, hogy Nehru a sajtóértekezleten kijelentette, hogy az indusok nem tesznek semmiféle lépést az angol kormánynál, hanem a problémákkal és az esetekkel bölcseséggel és szilárdsággal néznek szembe. Ha Cripps úgy gondolja, hogy India helyzete az ő látogatásával javult, szörnyen csalódik. Az indusok azt a felelősséget akarták magukra vállalni, amelyet megtagadtak tőlük. Azon is csodálkozott Nehru, hogy a brit kormány India védelmezőjének tünteti fel magát. Nehru nem ért egyet a kongresszusi párt vidéki összejevételén elfogadott határozati javaslattal, amely független muzulmán állam megteremtése mellett foglal állást. (MTI.)

Uridivat üzletemet Május hó eisején

MEGNYITOM

Rákóczi-út 6 szám alatt (volt Steiner helyiségben)

Riskó Béla

Kanada megszakítja diplomáciai kapcsolatait Vichyvel

Vichyből jelentik: (NTI) A francia külügyminisztérium hétfőn közzétett közleménye arról számol be, hogy hir-

Hát ne maradjon parlagon egy talpalatnyi föld sem!

Kaptuk a következő levelet:

Igen tisztel Szerkesztő Ur! Mindig azt olvasom a lapokban, hogy egy talpalatnyi földnek sem szabad parlagon maradnia. Fájó szívvel látom, hogy Beniczur Gyula utca 9. szám alatti lakásom környékén nagyon sok üres telek van még ma is megmunkálatlanul. Ennek egyik oka az, hogy a tulajdonosok nagy része átment Romániába s nincs aki törődjék ezekkel a telkekkel. Idegenek nem merik felásni, mert attól tartanak, hogy ebből kellemetlenségeik származhatnak.

Mégis meg kellene találni a módját annak, hogy az elhagyott telkek is hasznosíthatók legyenek. A város gazdasági hivatala a környék szegény lakosainak kellene hogy bérbeadja ezeket az üres telkeket s a bérösszeget, bármily csekély legyen is az, a tulajdonos adótervezésének törlesztésére kellene fordítani, annál is inkább, mert bizonyára a legtöbb tulajdonos nem rendezi elhagyott ingatlanának adóügyét. A parlagon maradt földek megművelésével biztosítani lehetne számos szegény családnak nyári főzelékkel és zöldséggel való ellátását. Tekintettel a háborús időkre, éppoly fontos lenne ez, mint a légvédelem. S ahogy légoltalmi körzetekre osztották a várost, éppoly fel lehetne osztani a kertek és telkek bevetésének ellenőrzése tekintetében. A felügyelőket talán az arra ráérő nyugdíjasok közül kellene ki nevezni, akik háborús áldozathozásként vállalhatnák ezt a munkát.

A közlélemzés oly elsőrangú háborús érdek, hogy annak a legkisebb lehetőségét sem szabad elmulasztani, azért kötelességemnek érzem erre felhívni a figyelmet.

Hazafias tisztelettel:

Kovács Károly, MÁV főraktárnok.

A magunk részéről megállapíthatjuk, hogy a levélről aggodalmi nem indoko-

latlanok. Városszerte igen sok üres telek, beépítetlen terület, elhagyott vagy elhanyagolt udvar és kert marad megmunkálatlanul, pedig kormányrendelet írja elő minden kis földdarab használatbavételét és a megművelésnek a hatóság részéről való ellenőrzését. Arra is van intézkedés, hogy mi történjék azokkal a területekkel, amelyek megművelését tulajdonosaik elhanyagolták, így tehát nem volna akadálya annak sem, hogy a Romániába költözött tulajdonosok legnagyobb részét megművelésre alkalmas telkeit felássák és bevegyék.

Ezzel szemben a város tulajdonát ké-

pező belterületeken sem látunk olyan munkát, amely az erre vonatkozó kormányrendelet előírásának megfelelően. Rábízták ugyan ezek megművelését a levetés gondjaira, a felszántás meg is történt már vagy tíz nappal ezelőtt, de azóta nem vesz észre az ember semmiféle munkálkodást. A lakosság útakat tapos a szántásokon keresztül, az eke által felvetett hantok kőkeményé száradnak a napon, az idő múlik, idestova belépünk a májusba s ha most az utolsó percben nem történik intézkedés, végképpen bevetetlenek maradnak azok a területek, amelyek megművelésére még bárki is akadna, de amelyeket akár ingyen is, a szegény családok rendelkezésére kellene bocsájtani, hogy legalább nyári zöldség-szükségletüket fedezni tudják.

Hitler beszédének olasz és spanyol visszhangja

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A birodalmi törvénytár április 27-ki száma közli a nagy német birodalmi gyűlés határozatát a Führer meghatalmazásáról. Ez a határozat, mint ismeretes, megerősíti a Führer legutóbbi beszédében kifejtett és igénybevetett jogait.

Rómából jelentik: (MTI) Hitler vezér és kancellár beszéde az olasz sajtó hasábjain minden mást háttérbe szorít. A lapok csaknem szószentként ismertetik a beszédet kommentálásokkal fűzve hozzá. A *Giornale d'Italia* Hitler beszédének jelentőségét abban látja, hogy a háború még többé-kevésbé hosszúra nyulhat, eredménye azonban csak is az angol világbirodalom bukása lesz. Az olasz lap hangsúlyozza, hogy a közeljövőben számolni kell a keleti arcvonalon a tömeg-hadműveletek újra kezdésével, amelyek megmutatják majd Németország és szö-

vétségei törhetetlen, sőt megnövekedett erejét. Olaszországra is nagy szerep vár.

Madridból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A madridi estilapok a Führer beszédének szentelik lapjuk első oldalát. Különösen a kék hadosztályról szóló kijelentéseket emelik ki. Megjegyzik, hogy ugyanazok a férfiak, akik a spanyol nemzet szabadságáért harcoltak, most a Szovjetunió területén az európai földrészt védelmében küzdenek. Az Alcazar című lap ezt írja:

A Führer beszéde most már minden bizonyossággal a leghitlenebbek szemébe is felnyitotta. Mindenki láthatja, hogy mekkora veszedelmet hártott el a Führer hadvezéri lángesz. A Führer a végső győzelembe vetett abszolút hittal, az őt jellemző kifejezési móddal mutatta ki, milyen erőfeszítésbe került megvívni az orosz háborút, különösen

NARANCS
2 pengő kgr-ja
na a haját itt hagyja
„MIGNON“
csokoládéház, Szaniszló-utca,

a természeti erők ellen és mit jelentett volna, ha a német vagy szövetséges csapatok ellenálló ereje a hadszíntér valamelyik részén megtört volna. — Egész Európa máris a legnagyobb hállával tartozik annak a férfiúnak, aki egyedül volt képes megadályozni, hogy a bolsevista hordák letiporják Európát.

Holkésik a zsidó hadsereg?

Rómából jelentik: (MTI) A Regime Fascista rámutat arra, hogy a háború már csaknem három éve tart, de zsidó hadseregek sehol sem jelentek meg a harctéren és a zsidóság továbbra is a szerkesztőségekből és a bankházakból vesz részt a háboruban. Biztosak vagyunk abba, hogy a háborúnak már régen vége lesz és a zsidók még mindig azon fognak vitakozni, vajjon közvetlenül beleavatkozzanak a háborúba, vagy sem.

Meghosszabbították a falusi fiúk képességi vizsgálatra való bejelentésének határidejét

(MTI) A vallás- és közoktatásügyi miniszterium a magyar falusi tehetségek nevelésével kapcsolatban felhívja a falusi és tanyai népiskolai tanítókat a falusi és tanyai képességi vizsgálatokra való bejelentés határidejét május 5-ig meghosszabbították. Ennek következtében azokat az ötödik és hatodikos osztályú szegény és kiváló tehetségsűfi tanulólakat május ötödikéig lehet a tankerületi főigazgatónál bejelenteni a vizsgákra.

Nagyvárad városrendezési problémái

A Magyar Mérnökök Nemzeti Szövetsége nagyváradai vidéki Osztályának alakuló közgyűlésén felolvasta: **PALCSIK SANDOR** városi főmérnök

I.

Egy város keletkezése és élete igen sok alkotó tényező összműködésének eredménye. Ha tehát egyes alkotóelemek jelentőségét és a város életére való befolyását vizsgálni akarjuk, akkor a városi élet összes megnyilvánulásainak történelmi és oknyomozó vizsgálata alapján kell felderíteni az összefüggések láncolatát.

A városok keletkezése és ávszázados fennmaradása, virágzása, vagy hanyatlálása emberi hatásokon kívül természetes adottságok következménye is. Keletkezhetik egy város úgy is, hogy valamely időleges szükségszerűség, gazdasági kényeszerűség nagyobb embertömegek egy helyen való tartózkodását kívánja, mint például az olaj- vagy aranyvárosok, de az alapítási ok megszűnésével, ha nem is minden esetben, teljeen, de város jelleggel feltétlenül megszűnik a település.

Mi is egy város? Cholnoky szerint kultúra-termelő néprétegek együttélésének térbeli megjelenési formája. Olyan település, mely önmagát ellátni képtelen, de nagyobb gazdasági egység fókusz és termelő központja.

Keletkezése földrajzi, gazdasági és ezek mellett esetleg történelmi adottságok következménye.

Minden város a település ösfokától kezdve sokszor többezeréves fejlődés eredményének köszönheti mai alakját és képére fejlődésének minden fázisa fel van írva.

Ez a fejlődés a múltban általában véve egyenlőtlenül fokozatos volt, vagyis mindig követte a gazdasági, politikai, népesedési vagy hadi célok irányát. E szempontok a múltban azonban csak lassan alakultak ki, a városnak tehát volt ideje ehhez a maga fokozatos építési lehetőségeivel idomulni és a fejlődés tempójába beleilleszkedni.

A francia forradalomban diadalra jutott gazdasági rend és az újkor felfedezései: gőz, villany, motor, stb. gazdasági téren is revolúciót és olyan vohamos industrializálódást, általános gazdasági fellendülést indítottak el, melyeket a városépítés szervezetlensége és lassú építési tevékenysége miatt követni nem tudott, arra felkészülve nem volt. következményeit előre fel nem mérhette.

Azok a városok tehát, amelyeket ez

a városi fellendülés nem érintett nagyobb mértékben, megtartották a középkor, vagy újkorban felvett formájukat és nem kényszerültek radikális eszközökkel biztosítani a fejlesztés követelte átalakulásokat. Ezért találunk városokat, melyek szép történelmi múlt mellett patinájukat már elvesztették, viszont találunk városokat, amelyek régi történelmi jellegüket úgyszólván maradtalanul megtartották.

Városrendezés minden idők folyamán volt és alkalmazták is, de olyan általános és minden térre kiterjedő nem lehetett, mint a mai, mert egyoldalú kérdéseknek rendszeren csak részletek formájában megoldandó feladataiból állott.

A városnak, mint közösségnek élete egységes, várostípusok szerint jellegzetes külső megjelenési formájára tehát behatással vannak belső életének energiái.

Városrendezéssel foglalkozni és városfejlesztéssel irányítani tehát csak a belső és külső erők pontos és azok összefüggéseinek ismeretében lehet.

Minden megoldás tehát, mely ezek ismerete, a múlt feltárása és boncolása nélkül jön létre, sikeres csak szerencsés esetben lehet.

A technikusok városrendezéssel már évszázadokkal ezelőtt is foglalkoztak, de tudományá csak a legújabb időkben vált, amikor is a városok egyes műszaki problémáit már nemcsak a pillanatnyi szükségletek szemüvegén keresztül merev, esetleg divatos elvek

alapján oldják meg, hanem minden létezőt a város szerves életébe igyekeznek állítani.

Neveléses is, hogy csak egy példát említsék, nagy ringeket, körútakat tervezni például ott, ahol a forgalmi fejlődés ezek célszerű hasznosítását soha sem fogja elérni és milyen szerencsétlen például övezeti beosztások útján beépítési módokat írni elő ott, ahol a város fejlődése annak keresztülvitelét talán soha sem fogja elérni.

Nem akarom bírni elődjeink munkáját, mert az kegyeletlenség lenne, de a felsorakoztatott problémák sokasága, azok áttekinthetlensége és a városrendezésnek multtalansága miatt, a feladatok nagyságával megbirkózni képesek nem voltak.

Amíg a történelmi századokban felmerülő feladatok rendszerint lokális jelentőségűek és egyoldalúak voltak, a város képére vagy forgalmára lényegtelen befolyást gyakoroltak addig a mult század hatalmas fellendülése a feladatok sokaságával igen nagy munkát rótt a városrendezőkre.

Ezért készültek világvárosi városrendezési tervek olyan helyeken is, ahol sem a város belső adottsága, sem jelentősége ezt nem tette indokoltá.

Nem szabad tehát a város fejlődését merev szabályok közé kötni, hanem minden kérdés megoldásánál a célszerűségi szempontok mellett, a város történelmi fejlődésébe való beillesztést kell szemmel tartani. (Folyt. köv.)

Kisriport a nagy háborúból

Amíg Dsugasviliből — Stalin lett

(Valahol Ukrajnában.)

Wladimir Juszupov Kalmadzani volt a vezetőnk e roppant ipartelepek világában.

Mikor a német katonai parancsnokság engedélyével végigkísért bennünket a Krivoj-Rog-i bányában, nem is gondoltuk volna róla, hogy a szakszerű mérnöki magyarázatokon kívül milyen érdekesen tudja elmondani a régi orosz világ történelmét.

Meghívott bennünket háromszobás lakásába, amely a vasváros legszebb lakásainak egyike. Ezt persze csak itteni fogalmakhoz képest lehet mondani. Magyarországon nagyon szerény hajlék volna ez. De még pianino is van benne.

Az asztalra taninos ízű vörös bort tett Kalmadzani és hozontos szemöldöke alól vidáman pislogott ránk. Élénk fekete szemével. Történeteket mondott el a georgiai régi világról, amikor — még a cári uralom alatt — kegyetlen elnyomatásban éltek honfitársai: a gruzok, georgiaiak és örmények. Akkor azt hitték, hogy annál nagyobb zsernokésgot elképzelni sem lehet. Azóta más véleményre jutottak.

Stalin, az egykori georgiai szabadságharcos

Huszonnyolc évvel ezelőtt kerültem el hazulról, — mondja Wladimir Juszupov Kalmadzani. — Akkoriban erős szabadságharcmozgalmak vágyai égtek a tanult fiatalok lelkében. Elviselhetetlennek érezték az orosz uralmat. De az régen volt és ma már az orosz nép is megtanulta azt, hogy mi az elnyomatás. Én a sors iróniájának tekintem, hogy éppen egy georgiai adta vissza a kölcsönt az oroszoknak. Igaz, hogy erre a georgiakra nem vagyunk büszkéek, mert csak mi tudjuk igazán, hogy kicsoda.

Szoso, — mert akkoriban így becéztük Dsugasvili Jósikát, a mai Sztalint — úgy indult az életnek, mint georgiai szabadságharcos.

A Gor-i eszmádia papnövédek fia szenvedélyes, lázító beszédekert tartott a tifliszi kolostor udvarában az orosz uralom és a cári rendezer ellen. Akkoriban magam is gyakran találkoztam vele. Dsugasvili hogy-hogy nem, még Tifliszben hozzájutott Marx és Engels írásaihoz s ezek hatására egyre forradalmibb hangon beszélt. Már nem a gruzokat és az örményeket akarta felszabadítani, hanem a világ proletárait.

A nyughatatlan vérű, erőszakos Dsugasvilit kidobták a papnövédekből, mert nyíltan istentagadó eszméket vallott.

Elhagyta vallásos szüleinek a házat és belekeveredett a kaukázusi szociáldemokrata mozgalmakba. A rendőrség őt is figyelte. Menekülnie kellett Georgiából, de elfogták és Irkutzkba száműzték. Száműzése után Szentpétervárra vetődött s itt az anarchisták, kommunisták, szociáldemokraták forradalmi mozgalmában vett részt. Az orosz politikai rendőrség állandóan a nyomában volt és minden lépéséről tudott. Mi azonban nem sokat tudtunk róla. Sajnáltuk, hogy elzúllott és volt osztálytársai, előljárói éppugy, mint szülei megállapították róla, hogy Jósikából nem lesz semmi.

Házigazdánk néhány lapát szemet vetett a kályhába, aztán ismét visszaült az asztalhoz és vastag ujjai közé vette a borospoharat. Koccintottunk.

— Huszonnyolc éves lehetett Dsugas-

vili, amikor egy forró augusztusi napon Tifliszben találkoztam vele. Rettenetesen le volt rongyolódva. Alig lehetett kihúzni belőle egy-két szót. Mogorván válaszolt, volt társai után nem is érdeklődött és azt sem árulta el, hogy mit akar itt a városban.

Akkor eltűnt és nem láttuk többé.

Bankrabló és végül vérvó szörnyeteg

— Közismert — vetették közbe, — hogy Sztalin merényletet követett el a tifliszi állami bank aranyszállítmánya ellen s abból nagy összeget rabolt el.

— Ezt mi is hallottuk, — mondja a házigazdánk, — de erről huszonöt évig nem volt tanácsos beszélni. Akkoriban, amikor ez a rablás történt, nem is gondoltunk volna arra, hogy a mi Dsugasvili még rablásra is vetemedett. Nem is hittük, hogy ő volt az. Mendemondának véltük.

Egyébként sohasem felejttem el azt az izgalmas napot. A vasúti pályaudvar felől a fűtéscső hosszú szekéresor haladt az állami bank felé. A kozákok hangos szidalmakkal siettették a kocsisokat. A szekereken, súlyos vasládákban, többmillió értékű aranyrubelt hoztak. Egyszerre csak borzalmas robbanás rázkódott meg az egész környéket. A környező épületek ablakai bezuodtak, emberi és állati testrészek borították az utcákat. A haldoklók hörgésébe, a sebesültek jajveszékésébe hamarosan lo-

vak natáinak csattogása vegyült. Katonák vették körül a merénylet színhelyét és lelővéssel fenyegettek meg mindenkit, aki helyéről el mer mozdulni.

Félpere szünetet tart Kalmadzani. Mélyről bányázza elő e régi büntény emlékét. Majd így folytatja:

— Sem a katonaság, sem a rendőrség nem találta meg akkor a merénylet végrehajtóit és kitervelőit. Pedig azt kétségtelenül megállapították, hogy a tettesek: Kraszín, akit Lenin a Szovjet első párizsi követének nevezett ki, Wallach-Finkelstein-Meier Mózes, aki Litvinov néven frakkban képviselte a szovjetet a Népszövetségben, ma pedig Roosevelt egyik mindennapos látogatója nagyköveti minőségében és végül — mint utóbb hallottuk, — Dsugasvili, vagyis Sztalin, a szovjet birodalom teljhatalmu zsarnoka. Ő volt a merénylet értelmi szerzője. Harmíhat ártatlan ember meggyilkolásának terhét cipelte végig Európán. Azóta milliók kiontott vére szárad a lelkén...

Erősen alkonyodik. A szoba félhomályában a múlt emlékei lengenek át. Wladimir Juszupov Kalmadzani megkínáljuk egy „Honvéd“-del. Rágyújt, élvezettel szítja le a füstöt. Nézi a hamvadó cigarettá parazsát és megszólal:

— Elmúlt ez is, mint egy rossz álom. Nem a cigarettára mondja, hanem arra, amit a tifliszi rablók és bűntársai csináltak egy régi nagy birodalom romjain...

Hozzászólás dr Kovács István házasságához

Vannak-e ma is Tatárok?

Talán sohasem volt annyira időszerű a magyar társadalmi fonákságok, terdeségek és hibák kipellengérezése, mint ma, amikor elnéző megértéssel, kölcsönös megbecsülésre és a legszorosabb összefogásra van szükség, hogy a külső és belső ellenségeinkkel folyó áldozatos küzdelmünket diadalmasan megvívassuk. Éppen ezért nem haladhatunk el szó nélkül a dr Kovács István című pergőkép-színjáték (film?) mellett, amely az egyetemi tanár nősülési bonyodalmán keresztül bevilágít azokba a szakadékokba, amelyek az egyes társadalmi rétegeket — osztályokat — egymástól elválasztják. Mert nem a családott, kiábrándult dr Kovács házassága, elhatározása a képjáték igazi tanulsága, hanem az az igazság, hogy a mai magyarság bizonyos rétege még mindig nem szakított meggyökeresedett fellegásával, hogy az ember helyét a társadalomban a születés, a rang és cím szabja meg.

A hangos kép előszavában a főszerplő tompítani igyekszik a darab erősebb jeleneteinek élet s azt is megjegyzi, hogy ma már csak elvétve akadnak a magyar társadalomban ilyen „Tatárok”, pedig tudjuk, érezzük, hogy — sajnos — ma is itt élnek körünkben azok a gőgös, tulzott önbecsüléssű és ellogultságú bástyái mögött pölleszkedő Tatárok, akik oly sokszor megbolygatják, egymásnak uszítják a meabékélt lelkeket.

Legyünk őszinték: a tulzott önbecsüléssű emberek részéről soha sem dult oly ádáz harc a semmibevevés ellen, mint ma és soha se kótyagosította meg a cím- és rangkór az embereket annyira, mint napjainkban. Hányan fogadják meg önmagukat, becsületes, de egyszerű családjukat és hányan vannak, akik éket feszítenek az egyes társadalmi osztályok közé?!

Es legyünk még őszintébbek: nem halljuk-e ma is a Tatárok sugalmazta ellentétet szító meghatározásokat urról és parasztról, anyaországiakról és erdélyiekről, felvidékiekről, alldiekről, dunántúliakról, kárpátaljaiakról? Mintha azok más és más emberek, más lelkiségű magyarok lennének?! Nem látjuk a Tatárnék gőgös, messzenézó tekintetét, amely elsuhan az alacsonyabb rangban vagy fizetési osztályban szerénykedő asszony-testvérek felett és nem halljuk a meddő ölü Tatár Adák élveteg, ajkáról a megszokott kérdést: „Ki az apja, mi az anyja?...”

Ezt a hozzászóló Pekár Nándor tisztviselő urnak is el kell ismerni, aki szerencsétlennek minősítette „a film problémáját”, de a sorok közt mégis elismeri, hogy az eladó lányokat nem dr Kovács parasztsága, ősserejű egyénisége, hanem méltóságos egyetemi tanársága vonzza!

Pedig — jusson eszünkbe — nem is olyan rég, amikor a forradalmokban talajt vesztett társadalom a jó-

vője felé tapogatózott, feltedezte és magához ölelte a parasztot, kiszagdnak becézte, polgárrá avatta, honatyává választotta és kegyelmessé is emelte és ma... sok Tatár ezt a szép, ősmagyar szót ismét sértő fogalomná alacsonyította. Mert ebben rejlik a legnagyobb hiba, ez a Tatárok igazi bűne, hogy a „paraszt” szót már maga az ősmagyar gazda is szégyelni kénytelen, mert sértő mázzal és értelemmel mocskolták be! Mikor ébredünk annak tudatára, hogy foglalkozások, állások, hivatások megjelölésének sértő használata mennyire ostoba és helytelen. Hányszor halljuk sértő, lealázó szándékkal emlegetni becsületes foglalkozások neveit? A kocsis, béres, útcaspró, cseléd és kánász mellett ott a paraszt szó, amit durva sértés szándékával sziszegnek embertársaik felé ezek a „Tatárok”!

Ezek a gondolatok rajzanak tel a szemlélőben ennek az őszite, szép magyar pergőkép-színjátéknak láttára, amelynek minden jelenete maga az élet és amelyet mi erdélyiek éppen azért értékelünk, mert két évtizedes megpróbáltatásunkban a közös sors és szenvedés egybekovácsolt, összehangolt bennünket. Mert az út a boldogulás felé csakis a gőg, a széttagozódás, az elkülönülés jólálcázott erődjének lerombolásán keresztül vezethet!

A Dr Kovács István című képszín darabnak az a legfőbb érdeme, hogy mindezt nyíltan, őszintén meg is meri mondani, bátran meri hirdetni!

Dr B. vagy (Egy orvos).

Milyen vonatok közlekednek a fürdőkre május első három napján?

Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy folyó évi május hó 1, 2 és 3-án Püspök- és Félixfürdőre az alábbi vonatok fognak közlekedni:

Püspökfürdőre:			
Nagyváradról ind.:	Püspökfürdőre ér.		
7722. sz. vonat	6.00	6.22	
7732. sz. vonat	8.10	8.32	
7724. sz. vonat	13.40	14.02	
7746. sz. vonat	16.05	16.27	
7748. sz. vonat	21.30	21.52	
7748/II. sz. vonat	24.00	0.22	
Vissza:			
Püspökfürdőről ind.	Nagyváradra ér.		
7727. sz. vonat	7.24	7.44	
7737. sz. vonat	9.10	9.29	
7723. sz. vonat	15.28	15.48	
7741. sz. vonat	18.25	18.45	
7731. sz. vonat	22.30	22.50	
7731/2. sz. vonat	0.25	0.45	
Félixfürdőre:			
Nagyváradról ind.	Félixfürdőre ér.		
7622. sz. vonat	6.16	6.40	
7632. sz. vonat	8.26	8.50	
7624. sz. vonat	14.06	14.30	
7636. sz. vonat	16.20	16.50	
7648. sz. vonat	21.46	22.10	
7648/II. sz. vonat	0.15	0.39	
Vissza:			
Félixfürdőről ind.	Nagyváradra ér.		
7627. sz. vonat	7.09	7.29	
7637. sz. vonat	8.55	9.15	
7623. sz. vonat	14.53	15.13	
7641. sz. vonat	18.05	18.25	
7631. sz. vonat	22.15	22.35	
7631/II. sz. vonat	0.40	1.04	

Május hó 4-től a fürdőkre az életbe lépő új menetrend szerinti összes idenyvonatok közlekedni fognak.

Nagyvárad, 1942. április hó 27-én.

Az állomásfőnökség.

A Szent László Hét ünnepeinek pontos és részletes sorrendje

Május 5. Kedd. — A Szacsvey szobor visszaállítási ünnepe

Délelőtt 11 óra

- Műsor: 1. Himnusz.
2. Kortsmáros László országgyűlési képviselő ünnepi beszéde.
3. Dr. Soós István Nagyvárad thj. város polgármestere átveszi a szobrot.
4. Szózat.

Délután 4 óra

Tisza Kálmán szobrának áthelyezési ünnepe

- Műsor: 1. Himnusz.
2. Dr. vitéz Nadányi János Bihar- vármegye alispánja átadja az emlékművet.
3. Dr. Soós István Nagyvárad thj. város polgármestere átveszi az emlékművet.
4. Szózat.

Az énekszámokat előadja a Nagyvárad Dalos Egyesületek öszzkara. Vezényel: András Ede okl. egyház kar-nagy.

Délután 5.30 óra

Szigligeti Társaság előadása a városháza közgyűlési termében.

Műsor: 1. Dr. Némethy Gyula elnök megnyitó előadása Szent Lászlóról.

2. Dr. Horváth Jenő egyetemi tanár előadása: „Várad történelmi emléknapi”.

3. Kursinszky Kálmán keresk. isk. tanár előadása Nagy Lajos királyról.

4. Balogh Mária elszavalja Janus Pannonius „Búcsú Váradtól” című költeményét Berczely Károly fordításában.

Színház

Délután 4 óra

Kievi járőr. Zenés. háborus életkép. Irta: Békely László.

Este 8.30 óra

Hunyadi László. Erkel Ferenc dal-műve. Bodó Erzsébet, Lacó István operaházi tagok és dr. Dalnoky Viktor, Szóts D. Péter, Szirmay Reginald, Hetényi Kálmán operabérek vendégjátékával.

Sportesemények

Délután 6 óra

Birkózó-verseny a Kereskedelmi Csarnok dísztermében.

Részvevők: a budapesti Törökösök, a szolnoki MÁV és a nagyvárad Törökösök csapatai.

Belpójdíj: I. ülőhely: 1.50 P. II. ülőhely 1 P, állóhely 50 fillér.

Május 6. Szerda. — A nagyvárad m. kir. állami „Szent László” gimnázium ifjúsági előadása a Szigligeti Színházban

Délután 4.30 óra

Műsor:

1. Hiszekegy. Éneklő a gimnázium vegyeskara.

2. Megnyitó beszéd. Tartja: Jakó Albert mb. gimn. igazgató.

3. Halmos László: Magyarok éneke. Éneklő a gimnázium vegyes kara.

4. Ünnepi beszéd. Tartja Kiss József debreceni tanker. kir. főigazgató.

5. Babics László: Magyar vallomás. Előadja a gimn. szavalókórusa, vezényel a szerző.

6. Halmos László: Erdélyi siralom. Szent László királyhoz. — Kodály Zoltán: a magyarokhoz. Éneklő a gimn. vegyeskara.

7. Jókai: A szigetvári vértanúk. Eredeti szomorújáték négy felvonásban. Az I. és IV. felvonást verses prólogussal és összekötő szöveggel előadják a nagyvárad ref. Szilágyi Erzsébet leánygimnázium és a nagyvárad áll. Szent László gimnázium tanulói.

A prólogust és az összekötő szöveget elmondja Csiki László VI. o. t.

A szindarabot dr. Bárdos József és Bekény István gimn. tanárok tanították be, a prólogust és az összekötő szöveget Zsadányi Nagy Árpád gimn. tanár írta.

Az énekkart vezeti Braun Ferenc gimn. énektanár.

Székesfehérvári est

a Szigligeti színházban

Este 8.30 óra

Műsor:

1. Magyar Hiszekegy. Előadja a Magyar Dalkör.

2. Dr. Soós István Nagyvárad thj. város polgármesterének üdvözlő beszéde.

3. Dr. Farkas Sándor Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterének beszéde.

4. Dr. Csitány Emil Székesfehérvár szab. kir. város főispánjának előadása Székesfehérvárról.

5. Dr. Hlatky Endre Nagyvárad thj. város főispánjának előadása Székesfehérvár és Nagyvárad városok kapcsolatáról.

6. Bak László zongoraművész elő-

adja: a) Liszt: Hárfá etüd-jét. b) Gounod-Liszt: Faust keringő-jét.

7. A Nagyvárad Tanítók „Isten Orgonája” énekkara előadja: a) L. G. da. Viadana (1564—1645): Örven-dező zoltárát. Dr. Kerényi György: „Nyugati kórusok” című gyűjteményéből. b) Halmos László: I. Magyarok éke. Dallam szegedi: Cantus Chatol-lici-jéből (1674). Szöveg: Halmos László.

II. Halmos László: Erdélyi siralom Szent László királyhoz. Szöveg: Har-sányi Lajos.

III. G. F. Handel (1685—1759): Fuga a 42. zoltárból. Dr. Kerényi György fordítása.

8. Énekes Erzsébet hegedűművész előadja: I. Vicuxtempes: Fantasia Appassionata. II. Zsolt: Sztakötő.

9. Diszpaltás. Előadják a m. kir. áll. tanítónőképző és a „Gábor Aron” honvéd tüzérségi hadapródiskola növendékei.

10. Himnusz. Előadja a Magyar Dalkör.

Az énekszámokat betanította és vezényli András Ede okl. egyház kar-nagy.

Sportesemények

Délután 4 óra

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok dísztermében:

1. A Kisk kerületi labdarugó bajnokságának villámtornája a Rhédey kerti sporttérben.

2. a) Vívóverseny a Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub. Budapesti Budai Torna Egylet és Nagyvárad Sport Egylet csapatai között. b) női törvívás. c) ifjúsági vívóakadémia.

Belpójdíj: I. ülőhely 1.50. II. ülőhely 1 pengő. állóhely 50 fillér.

Domei Tsushin Sha, a japán hirszolgalati ügynökség

A csendesóceáni háboru kitörése óta a távolkeleti események iránt annyira megnövekedett az európai közvélemény érdeklődése, hogy manapság már alig jelenik meg újság, mely ne közölné naponként híreket a „Tokio” vagy „Domei” megjelöléssel. A „Domei” szó a „Domei Tsushin Sha” (Egyesült Hirszolgalati Ügynökségek) közhasználatu rövidítése.

Már mint a név is mutatja, a Domei-Iroda már meglévő hirszolgalati ügynökségek egyesüléséből keletkezett: az egyik „Shinbun Rengo”, a másik „Nippon Dempo” néven szerepelt. Amint az új alapításu vállalat 1936 január elsején megkezdte munkáját, súlyos nehézségekkel találta magát szemben. Addig ugyanis nemcsak a keletázsiai szározföldön, hanem magukon a japán szigeteken is az „Associated Press” és az „United Press” játszotta a vezetőszerepet. A két nagy amerikai hirszolgalati ügynökség minden versenyt félretéve, a két kis japán iroda elnyomására szövetkezett. Végeredményben ez az amerikai túlsúly volt a legfőbb ok, mely a japán hirszolgalati szervek egyesítését szükségessé tette. Bár az amerikai vállalatok makacsul védelmezték állásaikat, a Domei-iroda a tengelyhatalmak sajtóirodáinak tudatos támogatásával lépésről-lépésre tért nyert és lassankint olyan szervezetté fejlődött, mely a világ bármelyik nagy hasonló célu vállalatával bátran fel-

veheti a versenyt. Alkalmazottainak száma ma már meghaladja a háromezret, magában a szigetországban is 40—50 irodát tart fenn, külföldi levelezőinek száma pedig százakra rughálózatát különösen Kínában építette ki sűrűn, mert egyrészt a kínai sajtó is messzemenő érdeklődést tanúsít a japáni események iránt, másrészt pedig Japánnak is elsőrangú érdeke, hogy a kínai közvéleményt a távolkeleti együttműködés szellemében igyekezzék befolyásolni. A japán nagyhatalom reprezentatív hirszolgalati ügynökségének nemcsak a munkatársak ezrei, hanem a legmodernebb technikai berendezések, úgymint saját drótnélküli híradóállomások és telefonvezetékek állanak rendelkezésére. A Távolkeleti háboru kitörésével a Domei-iroda jelentősége állampolitikai szempontból is rendkívül megnövekedett. Feladata most már nemcsak a hírközlés, hanem az ellenséges katonai propaganda leküzdése, azaz a barátságos és semleges külföld olyan irányban való tájékoztatása, mely megfelel a távolkeleti harcateren valóban elért japán katonai sikereknek. Ebben a propaganda-háboruban nagy eredménnyel vesz részt a Domei-ügynökség képszolgalati irodája is, mely a dróttalan képközlítés segítségével a világ legtávolabbi részeit is ellátja perdöntő erejű bizonyító anyaggal.

(M.N.)

Román urak egymás között 1938-ban

Érdekes választottbírósi ügy van most folyamatban Nagyváradon, Dan- cea Jakab volt alpolgármester és a Romániába költözött Gheție Viktor volt szilágyosmlyói képviselő között a szalontai műmalom és villanytelep tulajdonjogára vonatkozólag. A perben egy 1938-ban kötött szerződés érvényességéről, illetve érvénytelen voltáról van szó s míg Dancea Jakab azt állítja, hogy igenis érvényes a szerződés, az ellenfél egy szóbeli megállapodásra való hivatkozással tagadja azt s nem hajlandó teljesíteni a szerződésből folyó kötelezettségeket. A szóbeli megállapodás, amelyre Gheție Viktor a szintén Romániában lévő Pop és Ossian urakat jelentette be tanuknak, azt a jellemző kikötést tartalmazza, hogy amennyiben Románia felbomlana és Nagyszalontát Magyarország csatolná, a szerződés hatályát veszti. Mindenesetre figyelemre méltó, hogy befolyásos román urak 1938-ban ilyen feltételekkel kötöttek szerződéses megállapodásokat, ha táncosabbnak találták is, hogy azokat ne foglalják írásba.

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei:

— Tompa Béla vendégjátékai a színházban.

— Viki. Bónyi Adorján cigányzenés vigjátéka ma, kedden este kerül színre Jurik Julcsival a címszerepben. Filléres helyárak. Legdrágább jegy 120 fillér.

— Mánás Miska című nagyoperett Tompa Béla felléptével szerdán este van a színház műsorán rendes helyárakkal. Tompa Béla a nagyvárad közönség kedvence ennek a nagyszerű operettnek a címszerepében nyújt szerdán este feledhetetlen alakítást. Szélvények érvényesek.

— Charley néneje című énekes bohózat Tompa Béla felléptével csütörtökön és pénteken este kerül színre Kozma Andor rendezésében. A kitűnő vendégművész partnerei: Moóry Lucy, Ihász Klári, Bartók Julia, Márky Géza, Barsy Béla és Berengh Béla lesznek. Három óras kacagás lesz a Charley néneje előadása. Rendes helyárak, szélvények érvényesek.

— Bukaresti kaland szombaton délután 4 órai kezdettel filléres helyárakkal kerül színre. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

— Az Országos Magyar Bokréta Szövetség (a világhírű Gyöngyös Bokréta) szombaton este fél 9 órai kezdettel tartja népművészeti bemutatójának főpróbáját a Szigligeti Színházban. A bemutatón 10 népi csoport „Bokréta vesz részt ősi népdalokkal, népi táncokkal, eredeti népi viseletben, amelt helyárak.

HETI MŰSORA:

Szerdán este: Mánás Miska, Tompa Bélaival, rendes helyárak.

Csütörtökön este: Charley néneje, Tompa Bélaival, rendes helyárak.

Pénteken este: Charley néneje, Tompa Bélaival, rendes helyárak.

Szombaton délután 4 órakor: Bukaresti kaland, filléres helyárakkal.

Szombaton este fél 9 órakor: Országos Magyar Bokréta Szövetség (Gyöngyös Bokréta).

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZÉKELVI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12—27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 30
Hétre 15, egy óra 2.50 pengő
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Készleteket nem adunk vissza.

A magyar külügyi társaság ifjúsági csoportja a Kormányzóhelyettesnél

A kormányzóhelyettes úr Öfömlétőségére kihallgatáson fogadta a magyar külügyi társaság ifjúsági csoportjának tisztelgő küldöttségét. A küldöttség vezetője ismertette Öfömlétőségével a külügyi intézet létesítésének tervét. A létesítendő intézet feladata volna az önálló magyar külpolitikai eszmék szolgálatában akadémiai színvonalon újabb és újabb generációk nevelése a magyar külpolitika és külkereskedelem számára.

Névjegyváltás az egyiptomi és a szovjet diplomaták között. Tuniszból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentik: Az egyiptomi külügyminiszterium engedélyt adott Egyiptom külképviseleti tagjainak arra, hogy a jövőben névjegyet váltsanak a szovjet diplomatákkal. Eddig semmiféle kapcsolat nem állt fenn a két ország diplomatái között.

GONDOSAN KELL CIMEZNI A TÁBORI POSTAKÜLDMÉNYEKET. A MTI. jelenti: Illetékes helyről újonnan felhívják a közönség figyelmét arra, hogy a tábori postaküldemények szabályszerű címszerű nagy gondot fordítsanak. Visszakézbessik az egy kilogramnál nehezebb súlyú csomagokat is.

Vegyen Monika sorsjegyet

Kozma Endre motorkerékpáros bajnok halálos balesete. Budapestről jelentik: (MOT) Kozma Endre hatszoros magyar motorkerékpáros bajnok halálos baleset áldozata lett. Vasárnap este motorkerékpárjával lakására tartott. Az olasz faszorban egy poráznélküli kutya került eléje és olyan szerencsétlenül bukott, hogy koponyaalapú töréssel szállították kórházba. Hétfőn reggel rövid szenvedés után meghalt. A magyar motorkerékpáros sport legkiválóbb versenyzőjét veszítette el Kozma Endrénél.

MEGJAVUL A VASÚTFORGALOM DÉLKELET-EURÓPÁBAN. Isztanbulból jelentik (MTI) Az OFI jelenti: A jövő hónap folyamán javulás áll be a délkelet-európai vasútforgalomban. Május 1-től kezdve megindul az Orient-Expressz. Junius elsejétől kezdve helyreállítják a forgalmat Bulgária és Törökország között.

Felhőszakadás Portugáliában. Lisszabonból jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: Vasárnap és hétfőn egész Portugáliában felhőszakadászerű esőzés volt, amely árvizeket okozott a Tago völgyében. Emberáldozatok is vannak. Az utakat sok helyen földomlások tették járhatatlanná.

Asszonyom! Uram!
az Ön fodrásza:
Hidegkuthy
Szilágyi Dezső u. 3. Tel. 10-70

Nagy a benzinhiány Braziliában. Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: A benzinhiány egész Braziliában erősen érezhető. Eddig több száz gépkocsit állítottak le. Igen sok villamos erőműtelep kénytelen csökkenteni az áramszolgáltatást. Néhány brazil helyiségben teljesen megszűnt a villanyvilágítás. Ugy vélik, hogy a benzin-készletek alig lesznek elegendők hat hónapig.

MÁRIÁSSY ZOLTÁN ELŐADÁSA TORINÓBAN. Torinóból jelentik (MTI) Máriaassy Zoltán római magyar követ vasárnap Torinóban előadást tartott „Magyarország és Piemont” címmel.

Új kerékpárok JAKAB műszerésznél
részletre is. Javítások olcsón **JAKAB** Kossuth-u. 5 Tel. 23-30.

FŐSZOLGABIRÓI ÉRTEKEZLET A MEGYEHÁZÁN. Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn délelőtt fél 12 órai kezdettel főszolgabírói értekezlet volt a vármegyeháza üléstermében. Nadányi János alispán elnöklétével. Az értekezleten, amelynek lefolyásáról nem adtak hivatalos közleményt. Biharvármegyei közellátási kérdéseiről tanácskoztak.

Van már Monika sorsjegye?

UNOKÁJA KERESZTELŐJÉN VOLT AZ ALISPÁN. Nagyvárad. Saját tud. Nadányi János alispán többnapos budapesti tartózkodás után hétfőn délelőtt érkezett vissza Nagyváradra. Az alispán ezúttal családi ügyben járt a fővárosban: unokájának kereszstelőjén volt.

Szlovákiából kiszököni akaró gazdag zsidókat tartóztatott le a Hlinka-gárda. A Magyarországi írja: (MTI) A *Neues Wiener Tagblatt* jelentése szerint tegnapelőtti Nyitrai négy utasokkal teli személygépkocsi indult el a magyar határ felé. A város sorompójánál a Hlinka-gárda ellenőrizni akarta a gépjárműveket, amelyek nem álltak meg. A gárdisták üldözöbe vették a kocsikat és a gumik kilövése után elfogták azokat. A gépjárműveken 23 gazdag zsidó ült, akik a nyitrai taxifőfőnöknek 14.000 szlovák koronát fizettek. A zsidókat az autóvezetőkkel együtt letartóztatták. Ugyancsak az országúton letartóztatták még 20 másik zsidót.

Hol lehet jó bor mellett kellemesen szórakozni?
BAKCSY-étteremben
Kapucinus u. 3.

Leszállították a finomliszt fejadagját. Budapestről jelentik: (MTI) A közellátásügyi miniszter rendeletet adott ki a finomliszt fejadagjának újabb szabályozásáról. A rendelet a finomliszt fejadagokat akként állapította meg, hogy az eddigi 50 deka helyett szelvényenként 40 dekát lehet kapni. Az eddigi havi két kiló helyett havi 160 deka főzölisztet adnak majd. A fejadag újabb megállapítása május elsején lép érvénybe.

MÁR NAGYVÁRADON VAN TISZA KÁLMÁN SZOBRA. Nagyvárad. Saját tud. Tisza Kálmán szobrának átköltöztetése Berettyóújfaluból Nagyváradra, már megtörtént s a hatalmas bronzszobor és a két jelképes mellékalkal tegnap óta a Széchenyi-téren vár felállításra. A betonlap már napokkal ez előtt elkészült s a talpzat felépítését, amelynek darabjait szintén Berettyóújfaluból szállították Nagyváradra, ma kezdték meg.

Korona Filmszínházban minden idők legnagyobb magyar filmje
Dr. Kovács István
Páger Antal, Simor Erzs, Tóth Julia.
Jegyelővét d. e. 11-től fél 1-ig.

Nem ünneplik meg Szovjetországban május elsejét. Zürichből jelentik: (B. T.) Moezkvai hivatalos közlés szerint a május 1. és 2. napokat nem ünneplik meg. Ezek a napok a Szovjetunió fennállása óta először rendezes munkanapok.

Előadást tart a Nemzeti Munkaközpont Szabadidő Szervezete

Tátray Barnabás a Szent László jubileumáról beszél

Nagyvárad. Saját tud. Mint már előzetesen jelentettük, a Nemzeti Munkaközpont szabadidő szervezete a népszerűvelési bizottsággal karöltve e hó 30-án, csütörtökön este 7 órai kezdettel műsoros estet rendez. A műsor bevezetésül az építőmunkások dalköre ad elő énekszámokat, majd Tátray Barnabás, a Szent László gimnázium tanára tart előadást „Nagyvárad és Szent László jubileuma” címmel. Ezután szavaltat következik, majd Engi Sándor állami elemi iskolai tanító tart vetített képes előadást „Szent László király” és a „Tisza Völgye” címmel. A műsor befejezésül az N.M.K. műkedvelőgárda adja elő a „Mátyás deák” című egyfelvonásost.

Csak legelő-bárcával lehet kihajtani a teheneket a városi legelőre

Nagyvárad thj. város polgármesteri hivatala 14.581—1942. szám alatt a következő hrdetményt adta ki:

Értesitem a nagyvárad közlegetőkre beiratott állatok tulajdonosait a következőkről:

A legeltetési idény megkezdésének idejét az egyes legelőkön az alábbiakban szabályozom a 17581—1942. sz. polgármesteri határozat alapján.

1. Az ugynevezett Sálkai legelőn 1942. május 1-én, az állatok gyülekeztető helye a legelőnévű évső Pece hidja.
2. A Bónai-kúti legelőn 1942. május 2-án az állatok gyülekeztető helye a vágóhid melletti Pece-hid.
3. Az olasz legelőn 1942. május 3-án, az állatok gyülekeztető helye az olasz legelőhöz vezető Szent János utnak a legelő felőli vége.

A fenti helyeken az állatok gyülekeztetésének idejét a kihajtási első napon reggel 6 órában állapítom meg. Minden állattartó gazda köteles személyesen az állatait a megjelölt helyre hajtani és a legelő bárcát a pásztornak átadni; bárca nélkül állat a legelőre nem hajtható ki.

Az első kihajtási napot kivéve a legeltetési idény alatt a csorda kihajtása reggel napfeljöttkor történik, míg az állatok hazahozásaita is naplementkor.

Köteles minden állat-tartó legelőre kihajtott állatát minden nap az egyes legelőknél megállapított gyülekeztető helyre a pásztor elé hajtani és este behajtáskor ugyanott átvenni. Aki a megállapított kihajtási időn túl hajtja ki teheneit, az köteles a pásztor elé hajtani, mert az elkoborlásért és ebből kifolyó károkkért a pásztor felelősség nem terheli.

A sertéstartó gazdákat ezuton figyelmeztetem, hogy legelő bárcát május 1-ig mindenki váltsa ki sertéseire is, mert az ellenőrző szakközvegeimet a legszigorubb utasítással láttam el és aki nem váltja ki sertéseire a legelőbárcát a folyó évre eltiltatik a legelő használatától. Nagyvárad, 1942. április 28. Klemens Rezső s. k. gazdasági tanácsnok.

AZ ÉLESDI BIHAR-KÖRÖSVÖLGYI TAKARÉKPÉNZTÁR BEOLVAD A NAGYVÁRADAI TAKARÉKPÉNZTÁRBA. A Pesti Tőzsde értesülése szerint az Élesdi Bank r. t. május 10-én tartandó közgyűlésén ki fogja mondani a részvénytársaság felszámolását. A Bihar-Körösvölgyi Takarékpénztár, Élesden rövidesen a Nagyvárad Takarékpénztár r. t. érdekkörébe fog kerülni. A tranzakció lebonyolításával az intézet minden valószínűség szerint a jövőben mint Nagyvárad Takarékpénztár élesdi fiókja fog működni.

ÖNGYILKOS LETT EGY 20 ÉVES MAGYARKÉCEI FIATALEMBER. Nagyvárad. Saját tud. Kedden délben jelentette a margittai csendőrsőrs a nagyvárad ügyészségnek, hogy Magyarkece községben Bot Miklós 20 éves gazdasági cseléd gazdája istállójának kerecsgerendájára felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt. Tettének oka ismeretlen.

Monika sorsjegy vétele lótekonny célt szolgál

A VÁRMEGYÉK KÉRİK AZ OTI ÉS MABI JÁRULÉKOKNAK VIDÉKI PÉNZINTÉZETEKNEK VALÓ ELHELYEZÉSÉT. A Magyar Tudósító jelenti:

Esztergom vármegye közgyűlése még a múlt év folyamán felirattal fordult a belügyminiszterhez, amelyben azt kérték, hogy a vidékről befolyó OTI és MABI járulékok egyrésze vagy azok egésze vidéki pénzüintézeteknél legyen elhelyezve. Nemcsak a vármegyék — mondja a felirat — és városok, hanem a vidék gazdasági és hiteléletét mélyen érinti az a gyakorlat, hogy a társadalombiztosító intézetek középpéz vagyonukat betétként kizárólag budapesti pénzüintézeteknél helyezik el. A vidéki pénzüintézetek betéti tőkéik emelkedésével a vidék hiteléletét fokozottabb mértékben szolgálnák és így a magyar gazdasági és ipari törekvéseket jobban elősegíthetnék. Esztergom vármegye hasonló feliratok előterjesztésére átirattal fordult a vármegyékhez. Most Bihar vármegye közgyűlése pártoló előterjesztést tett Esztergom vármegye felírata ügyében ugyancsak a belügyminiszterhez.

FERENC JÓZSEF
KESERUVIZ

Egy hét az anyakönyvek tükeiben

Születés. Schmidt Antal mézeskaláncos fia Antal, József, Petráschovits Árpád igazgató leánya Ildikó, Katalin, Duma János fodrászegéd leánya Edit, Varga Sándor Lajos cipészegéd fia Sándor, József, Stern Gyula kereskedőegéd fia Róbert, Spierer Márton szobafestő fia Sándor, Szász Lajos gyárimunkás leánya Erzsébet, Loosz István ácssegéd fia István, Kertész Géza napszámos leánya Ilona, Bogya Ferenc villanyszerelő leánya Lenke, Maksay Gábor vendéglős leánya Borbála, Petyár Mátyás csizmadia-mester leánya Anna, Margit, Barra György kertészegéd leánya Irma, Vilma, Tóth József MÁV váltókezelő fia Géza, Erlindlich Izsák házigondnok leánya Hédi, Tompa János villamos kaulauz leánya Erzsébet, Péresy Zsigmond m. kir. esendő törzsőrmester fia Zsigmond, László, Kalmár Sándor szőnyegtisztítómunkás leánya Mária, Nagy Lajos kerékgyártó leánya Irma, Lőrincz Béla sütőegéd leánya Róza, Judit, Klausner Gyula nyomdászegéd leánya Mária, Pető István városi vámos fia Attila, Antal, Német István földműves leánya Irén, Rozália, Klára, Badar Lajos szíjgyártó fia Gábor, Murányi Géza László ügyvéd fia Géza, Gyula, László, Stóber Benedek munkás fia Miklós, Lehovics Andor kereskedő fia Győző, Artur, Bartalus Gyula napszámos leánya Róza, Szabó Imre kertészegéd fia István, Babál Sándor gépész fia Sándor, Dr. Köves Sándor tanügyi s. titkár fia Sándor, János, László, Szárnyasi László, Nándor üzletvezető leánya Anna, Mária, Karolina, Atyai József cipőgyári munkás leánya Róza, Karácsonyi László, Géza, József fia Zoltán, Kovács Ferenc napszámos fia Ferenc, Pop Demeter lelkész fia Kornél, György, Dobi Ferenc közművesegéd leánya Gizella, Ilona, Tomcsányi János napszámos fia Kun Gábor MÁV üzemi altiszt fia Csaba István, Vaga Ferenc asztalosmester leánya Mária, Irén, Fritsch Walter, Rudolf hentes és mészáros leánya Renate, Liselotte, Poller Károly MÁV mozdonyvezető fia Lajos, Károly, Hegyi István szobafestő segéd leánya Ilona, Papp Károly napszámos leánya Jolán, Görgös Imre földműves fia Imre, Hász Fisl Smil munkás fia József, Takács Sándor cipészegéd leánya Margit.

Házasság. Kiss János textilkereskedő és Szabó Margit, Fürneisz József géphimzőegéd és Tanhauser Gabriella, Pothorni Ferenc gyári munkás és Vasvári Mária, Lucskai Károly m. kir. posta kisegítő szolga és Oláh Mária, Balogh Pál közművesegéd és Pikó Etelka, Erdélyszky Mihály városi állatorvos és Bende Emilia, Éliás Jenő esernyőkészítő mester és Schwacz Jolán, Braun József kereskedőegéd és Miklós Aranka, Dávidovics Jenő gyümölcskereskedő segéd és Amzel Ilona, Máté István borbélyegéd és Varró Katalin, Retkes Kálmán mázolóegéd és Serbán Margit, Kós Ferenc fűszerkereskedő és Boldizsár Magda, Klára, Fodor László villamosági műszerész és Viktorien Vilma, Csávásy Lajos, Béla pénzügyőri főszemlész és Koszti Erzsébet, Kiss József, Elemér kereskedőegéd és Szepes Mária, Wiser Hermann textilkereskedő és Siller Debora.

Halálozás. Turbuc Miklós, Ferenc

9 hónapos, Lingurár Péterné sz. Ötvös Katalin 30 éves, Laczikó Katalin 4 nap, Özv. Stern Sándorné sz. Éliás Borbála 85 éves, Özv. Kazai Lajosné sz. Nemezc Juliánna 71 éves, Lukács Mihályné sz. Erdei Juliánna 72 éves, Kozák Miklós 4 hónapos, Skorcza Györgyné sz. Andor Erzsébet 45 éves, Orosz Lajosné sz. Marcsó Róza 39 éves, Ács Sándor 55 éves, Fein Sámuel 77 éves, Glück Bernát 55 éves, Fischer Sámuel 69 éves, Nagy József 62 éves, Oláh Istvánné sz. Jakab Eszter 63 éves, Özv. Sbèles Sándorné sz. Opre Juliánna 54 éves, Laci Ilona, Margit 2 hónapos, Özv. Tóth Péterné sz. Gazdag Ilona 74 éves, Braun Sámuel 87 éves, Pintye Mária 6 hóna-

pos, Janó László 4 hónapos, Özv. dr. Róz Józsefné sz. Róz Fanni 74 éves, Boros Ferenc 18 éves, Barczag Imre 61 éves, Fazakas János 44 éves, Barna Miklós sz. Vadin Katalin 65 éves, Füzesi Kálmán 21 éves, Vasi Károly 6 hónapos, Özv. Domanek Jánosné sz. Biller Juliánna 71 éves, H. László Sándor 2 hónapos, Frecsuk László 2 napos, Özv. Herbst Lászlóné sz. Julier Amália 80 éves, Pataky János 25 éves, Istók Béláné sz. Tóth Ilona 32 éves, Gombos Lajosné sz. Szilágyi Vilma 34 éves, Özv. Darvassy Lajosné sz. Lautos Gizella 77 éves, Lefkovits Farkas 78 éves, Özv. Nagy Mártonné sz. Uri Juliánna 80 éves, Pintye Tivadar 36 éves, Izsák Erzsébet 37 éves.

Férfiruhákat használ-tak, legjobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR

használtruha üzletében Bémer-tér 1 (udvarban), Hívásra házhoz jövök

Mi ujság a piacon?

(Nagyvárad.) A hétfői hetipiacon a korai zöldségfélékben erős felhozatal mutatkozott: Spenót, sóska, zöldhagyma, hónapos retek, saláta nagy mennyiségben volt kapható. Új, illetve korai burgonya is volt kilónként 1 pengős árban. Ezért a magas ős szegért is percek alatt felvásárolták. Szárnyasokat keveset hoztak fel a falusiak, ezekből azonban a kövérek teljesen hiányoztak.

Fa és szénafélékből egyáltalán nem volt felhozatal.

A legmagasabb termelői és viszonteladói árak a következők voltak:

Gyümölcsfélék. Közepes felhozatal. 1 kgr alma 1.20—2.80, 1 kgr narancs 1.80—2.80, 1 drb citrom 0.14—0.20, 1 kgr füge 4—4.60, 1 kgr. dióbél 8 pengő.

Zöldségfélék. Erős felhozatal. 1 kgr sóska 0.80—1, 1 kgr szárazbab 0.64—0.82, 1 kgr répa 0.26—0.30, 1 kgr borsó 0.80—1.06, 1 csomó újhagyma 0.10—0.14, 1 kgr cékla 0.20—0.26, 1 drb káposzta 0.12—0.20, vörös 0.14—0.20, 1 drb olasz 0.12—0.18, 1 csomó hónapos retek 0.40—0.60, 1 kgr petrezselyem 0.36—0.50, 1 drb karalábé 0.08—0.16, 1 drb zeller 0.10

—0.14, 1 csomó fejcs saláta 0.12, 1 drb retek 0.04—0.06, 1 kgr spenót 0.80—1, 1 drb torma 0.10—0.20 pengő.

Élőállatok. Közepes felhozatal. 1 drb szarvasmarha, vágó kgr 1—1.20, 1 drb fejcs tehén 350—1000, 1 drb szopós borjú kgr 1.20—1.40, 1 kismalac 20—25, 1 drb igásló 150—600, 1 drb parádéslo 600—900 pengő. **Tejtermékek.** Közepes felhozatal. 1 liter tej 0.32, 1 kgr vaj 4.90—5.90, 1 kgr juhturó 2.80—3.20, 1 kgr tehénturó 1.10, 1 kgr tejfel 1.40, 1 kgr sajt 1.90—2 pengő.

Kenyer. 1 kgr egység 0.46 pengő. **Halfélék.** Közepes felhozatal. 1 kgr sulyu ponty 1.80—2.60, 1 kgr-on felül 2.60—3.40, 1 kgr apró hal 1.40—1.80 pengő.

Szárnyasok. Gyenge felhozatal. I., II., III. o. csirke kgr 2.60, hizott liba kgr 3, sovány liba kgr 2.10, sovány ruca 2, 1 drb tojás 0.14—0.15, 1 kgr 2.90 pengő.

Húsarak: 1 kgr marhahús 2.66, 1 kgr növénydékmarha 2.70, bivalyhús kgr 2.50, zsir kgr 3.30, tepertő kgr 3.30 pengő.

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, APRILIS 30.

Budapest I.

- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Sovány László szalonzenekara.
11.20 Olasz zenekari művek.
11.40 Szemere György elbeszélése.
12.10 Rádiózenekar.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Balázs Kálmán cigányzenekara.
15.20 Sónár Vilma zongorázik.
15.45 Konczné Keömley Blanca énekel.
16.15 Ruzsin hallgatónknak.
17.15 Filharmonikus zenekar.
17.35 Kertészeti időszerű tanácsadó.
18.00 Buttola Ede táncczenekara.
18.35 Dövényi Nagy Lajos elbeszélése.
19.20 Josef Maria Hausschild énekel.
19.45 Szórényi Eva verseket mond a májusiért.
20.00 Látogatás Balogh Elemér Szövetkezeti mintafaluban.
20.35 Lehár Ferenc születésnapja.
21.15 Kipróbált recept. Hangjáték.
22.10 A 2. honvédegyalozred zenekara.
23.25 Zsiga Ferenc cigányzenekara műsorral és szöveggyűjteménnyel.
00.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

Budapest II.

- 17.35 Buttola Ede zenekara
18.00 Gyorsirótanfolyam.
18.25 A Pesterzsébeti MOVE Haladás Dalköre.
18.50 Szentkuthy Pál előadása.
19.12 Veres Károly és fia cigányzenekara muzsikál.
20.00 Hírek.
20.10 Ügetőversenyeredmények.
20.20 Vitéz Bocskor Antalné elbeszélése
20.45 Szalonötös.

PÉNTEK, MÁJUS 1.

Budapest I.

- 6.15 Májusi köszöntő. Közreműködik a Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekara.
6.40 Torna. Hírek. Közlemények.
7.15 Májusi róta-köszöntő. Szántó Gyula énekel, kíséri Vidák József cigányzenekara.
10.15 Szórakoztató zene.
11.20 Hajdu Mihály zongorázik.
11.40 Dr. Mihályhegyi Géza orvosi előadása.
12.10 Országos Postászenekar.
13.27 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

- 14.00 Illiczky László szalonzenekara.
15.20 Kiss Lajos cigányzenekara.
16.20 Minden talpalatnyi földet megművelünk.
17.15 Pécsi Sebestyén orgonál.
17.40 Sportközlemények.
17.50 A Zrinyi csoport műsorából.
18.20 Német hallgatónknak.
18.40 Manga János néprajzi előadása.
19.20 Táncczene Berlinből.
19.40 Csizsár Béla előadása.
20.05 Dr. Eckhardt Sándor előadása.
20.35 Egy régi majális.
22.10 Zenekari művek.
23.25 Rácz Berci cigányzenekara.
00.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

Budapest II.

- 18.20 Rendőzenekar.
18.55 Markó Árpád előadása.
19.30 Az Operaház előadásának közvetítése.
20.00 Hírek.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Kiadó lakás üzlethelyiséggel. Cim a kiadóban. 345

Adás-vétel

Villa teljesen új, Nagyvárad legszebb helyén panzióknak, kerthelyiségnek, beköltözhető két szobás lakással, kedvező fizetési feltételekkel olcsón eladó. Erdeklődni Csáky-u. 25. I. e. 2. 337

10 hold szántóföld lakással és gazdasági épületekkel, betonút mellett, Nagyvárad közelében sürgősen, olcsón eladó. Jelölés ingatlanközvetítő iroda, Hitler Adolf-utca 13. 343

Vendéglői üzem részére alkalmas nagy sport megvénnek vagy kölcsön vennék. Cimeket EMKE szállóba kerek 14. szám. 327

1940 □ szőlő, gyümölcsös, kedvező áron eladó. Erdeklődni délután 2—3 óra között Széchenyi-tér 16. ajtó 6. 316

Keveset használt gumirádlis kocsi, 15, szerszám eladó. Cim a kiadóban. 332

Különféle

Nagykereskedelemben 30.000 pengő készpénzzel keresztény társat keresek. „Biztos a jobb jövő” jeligére e lap kiadóhivatalába. 326

Allást nyec

Jómegjelenésű keresztény urakat, kik kerékpárral rendelkeznek fix és jutalékkal, továbbá egy megbízható, intelligens, keresztény leányt felveszek. Jelentkezés: április 29-én reggel 8 órakor Pável-u. 8. Etkezde. 346

Érettségizett, gyors- és gépirásban jártas fiatalember alkalmazást nyervehet. Cim a kiadóban. 348

Vegyi vasalónő felvétetik Borgos vegyítőtudónál. Szacsavay-u. 32.

Kifutó fiut felveszünk elsejére. Bórondulet, Rákóczi-u. 1.

Elveszett

Vincze Lajos névre szóló munkakönyvem megtalálóját kérem adja le Keszely Zoltán-u. 31. 347

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: reális kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc a szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.